

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 05.854.026
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Наталія ЗЕЛЕНЧУК,
(власне ім'я, прізвище здобувача)
1987 року народження, громадянка Україна,
(назва держави, громадянином якої є здобувач)
освіта вища: закінчила у 2012 році Вінницький національний аграрний університет
(найменування закладу вищої освіти)
за спеціальністю Менеджмент організацій
(за дипломом)
виконала акредитовану освітньо-наукову програму Економіка

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вінницького національного аграрного
(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи),
університету Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця від «22» жовтня 2024 року № 82а
підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Роман ЛОГОША, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу, Вінницький національний аграрний університет.
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів - Діна ТОКАРЧУК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет;
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Ілона БЛОКІННА, кандидат економічних наук, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет.
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів - Валерій БОНДАРЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та міжнародної торгівлі, Національний університет біоресурсів та природокористування;
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Олег КУЧЕР, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри енергозберігаючих технологій та енергетичного менеджменту, ЗВО «Подільський державний університет».
(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «06» грудня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(галузь знань)

Наталії ЗЕЛЕНЧУК

(власне ім'я, прізвище здобувача у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Еколого-економічна ефективність виробництва біогазу на підприємствах та в домогосподарствах України»
(назва дисертації)

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у Вінницькому національному аграрному університеті, Міністерство освіти і науки України, м. Вінниця

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Світлана ЛУТКОВСЬКА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Вінницького національного аграрного університету.

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота виконана здобувачем особисто, державною мовою, відповідно до вимог щодо її оформлення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які забезпечують розв'язання наукового завдання, що має істотне значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки (відповідно до п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувач має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 7 (відповідно до п.8, п.9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії):

1. Лутковська С. М., Зеленчук Н. В. Розвиток біоенергетики в Україні – енергетична та економічна безпека в умовах сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. С. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.12.2> (0,9 друк арк., особистий внесок (0,45 друк.арк.) – проаналізовано перспективи розвитку біоенергетики в Україні.).

2. Зеленчук Н. В. Оцінка сировинного потенціалу АПК для виробництва біогазу. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 23. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.23.2022.264623>. (0,5 друк. арк.).

3. Лутковська С. М., Зеленчук Н. В. Оцінка потенціалу виробництва біогазу особистими селянськими господарствами. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 25. С. 15-20. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.25.2023.278409> (0,6 друк арк., особистий внесок (0,3 друк.арк.) – оцінено потенціалу виробництва біогазу особистими селянськими господарствами).

4. Лутковська С. М., Коломієць Т. В., Зеленчук Н. В. Перспективи розвитку відновлюваної енергетики в контексті євро інтеграційних процесів на шляху до сталого економічного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 1. С. 11-21. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.1.11> (0,6 друк арк., особистий внесок (0,2 друк.арк.) - встановлено, що пандемія та війна, мали подібний вплив на енергетичний сектор: виявлено вразливість глобальних ланцюгів постачання енергії, зв'язки попиту та пропозиції.

5. Зеленчук Н. В. Методичні підходи до визначення еколого-економічної ефективності виробництва біогазу на переробних підприємствах АПК України. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 27. С. 5-8. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.27.2023.297212> (0,41 друк. арк.).

6. Зеленчук Н. В. Аналіз зарубіжного досвіду підвищення ефективності виробництва біогазу на підприємствах та в домогосподарствах. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-59> (0,5 друк арк.).

7. Зеленчук Н. В. Фактори впливу на еколого-економічну ефективність виробництва біогазу на підприємствах та в домогосподарствах України. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Випуск 3 (12). С. 47-51. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.12-8> (0,55 друк арк.).

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова ради Логоша Р.В.:

1. Чи досліджували Ви в своїй роботі можливість реалізації проєктів з міжмуніципального співробітництва в сфері виробництва біогазу?

2. У дисертаційній роботі Ви рекомендуєте оцінювати значення виробництва біогазу на підприємствах та в домогосподарствах для забезпечення екологічної, продовольчої та енергетичної безпеки держави. Скажіть, то як саме Ви пропонуєте здійснювати цю оцінку?

Рецензент Токарчук Д.М.:

1. Доцільно було б додати порівняння представленого авторського бачення поняття «еколого-економічна ефективність виробництва біогазу» в п. 1.3. порівняно з трактуванням інших вчених у вигляді таблиці.

2. При опрацюванні досвіду країн ЄС та Китаю було б доцільним використати більшу кількість праць зарубіжних науковців.

3. Автором запропоновано використання надходжень від реалізації «вуглецевих» квот за Кіотським протоколом, проте доцільно було б охарактеризувати наявність досвіду у використанні даних коштів в Уряді України.

4. Автором на рис. 2.1. представлені складові ресурсного потенціалу для виробництва біогазу, доцільнішим було б відсоткове співвідношення даних складових з виокремленням відповідних часток.

5. У таблиці 2.25 систематизовані напрями державної підтримки громадян та бізнесу для забезпечення енергонезалежності, проте доцільним було б більш широко описати практику здійснення даної підтримки з розкриттям відповідних процедур.

Рецензент Білокінна І.Д.:

1. При опрацюванні можливості імплементації досвіду Китаю та ЄС доцільним більш широко використовувати зарубіжні наукові публікації.

2. В роботі зазначено, що оптимальною є проведення сертифікації біогазового заводу за стандартом І8СС Е11 (І8СС ЕЕГ - міжнародна сертифікація сталого розвитку та викидів парникових газів) проте було б доцільнішим більш широко порівняти даний метод сертифікації з іншими існуючими.

3. Доцільно було б охарактеризувати перспективи розвитку виробництва «зеленого» водню більш широко.

4. В роботі на с. 140 і таблиці 3.8 проаналізовано порівняння практики Китаю та ЄС у сфері стимулювання виробництва біогазу доцільно було б надати також найбільш прогресивні приклади реалізації відповідних програм на теренах даних країн;

5. На сторінці 149 автором в таблиці 3.9 проводиться аналіз найбільших за потужностями біометанових заводів в Європі доцільним було б охарактеризувати на базі яких біогазових заводів України можливо здійснити виробничу реструктуризацію та застосувати практику виробництва біометану.

Опонент Бондаренко В.М.:

1. В даних представлених в табл. 1.3 необхідно було б зазначити оптимальну структуру органічної фракції відходів з розподілом на відходи галузі рослинництва та тваринництва.

2. При оцінці теоретичного потенціалу виходу біогазу з побічної продукції галузі тваринництва та рослинництва в таблицях 2.13-2.14 доцільно було б орієнтовний вихід біогазу зазначати в млрд. м3.

3. При описі даних таблиці 2.16 доцільно було зазначити причини різного виходу біогазу в зимній та літній періоди в зазначеній біогазовій установці.

4. В таблиці 2.20 автором зазначено виробництво електроенергії біогазовими компаніями України, доцільно було вказати також обсяги виробництва біогазу.

5. В таблиці 3.9 доцільно було б представити виробничі потужності біометанових заводів ЄС в біогазовому еквіваленті.

Опонент Кучер О.В.:

1. Автором на рисунку 1.4 - Аспекти формування теоретичної оцінки потенціалу виробництва біогазу, одним з аспектів зазначена соціальна прийнятність виробництва біогазу доцільним було б провести оцінку даного показника методом анкетування серед населення чи представленням відповідних результатів вітчизняних вчених.

2. На с. 41 автором представлено методики оцінки ефективності виробництва біогазу на підприємствах та в домогосподарствах доцільно було б для наочності систематизувати їх у вигляді таблиці.

3. Автором в таблиці 2.3 доцільно було вказати лише види відходів які можна використати як сировину для виробництва біогазу.

4. В таблиці 2.15 доцільно було б вказувати загальний потенціал виробництва біогазу в тому числі в перерахунку на біометан млн м3.

5. Здобувачем в таблиці 3.1 зазначено зростання родючості ґрунтів на 20 30 % за рахунок внесення дигестату доцільно було б вказати джерело таких даних.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Наталії ЗЕЛЕНЧУК

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(галузь знань)

за спеціальністю 051 Економіка

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Роман ЛОГОША

(власне ім'я та прізвище)

Підпис Р.В. Логоша засвідчується
Всесвітній секретар Інститута Кошманова